

**VANTAAN KAUPUNKI
KATRINEBERGIN KEHITYSKUVA
NRO 030800
LAUSUNNOT JA VASTINEET
KALA 14.11.**

Asemakaavoitus / NLA

Kaupunginhallitus 8.5.2023 oikeutti asemakaavoituksen pyytämään tarvittavat lausunnot Katrinebergin kehityskuvasta (030800). Lausuntoja pyydettiin 18 kpl ja saatiin 5 kpl.

Lausunnonantaja	Lausunto	Tarkistukset
<p>NRO 1, 13.6.2023 Vantaan kaupunki, kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta</p>	<p>Suunnittelussa tulee turvata asukkaiden ja järjestöjen toimintaedellytykset ja suunnittelua tulee jatkaa vahvasti toimijoita osallistaen. Kartanon ympäristön tiloissa toimivien järjestöjen toimintaedellytykset tulee huomioida jatkosuunnittelussa. Seutulan alueella ei ole välttämätöntä tarvetta sijaita kaupungin henkilökunnan auki pitämään asukastilaa, kunhan asukkaiden ja järjestöjen toimintaedellytykset turvataan muilla tavoin.</p>	<p>Ei tarkistuksia.</p>
<p>NRO 2, 13.6.2023 Helsingin Seudun Liikenne - kuntayhtymä (HSL)</p>	<p>Alueen suunnittelussa tulee myös jatkossa huomioida, että se pystytään palvelemaan kustannustehokkaasti Katriinantietä pitkin, ilman pistoreittejä alueelle. On erityisen tärkeää, että yhteydet bussipysäkeille ovat turvalliset, sujuvat ja esteettömät. Pysäkkien tarkemmat paikat voidaan määritellä yhdessä suunnittelun tarkentuessa.</p> <p>Kevyenliikenteenväylät uuteen paikkaan siirtyvään kouluun tulee olla sellaiset, että saattoliikennettä syntyy mahdollisimman vähän, ja sen risteäminen kävellen ja pyöräillen liikkuvien koululaisten kanssa on minimoitava.</p>	<p>Ei tarkistuksia.</p>

	<p>Alueen pysäköinti on suunniteltava siten, että se palvelee mahdollisimman monia vuorottaiskäyttäjiä. Jalkaisin ja pyörällä alueeseen tutustuminen tulee olla vähintään yhtä helppoa kuin autolla paikalle saapuminen. Pyörille tulee varata tilaa bussipysäkkien yhteyteen, jotta joukkoliikennettä on helppo käyttää myös pidemmän matkan päästä.</p>	
<p>NRO 3, 15.6.2023 Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)</p>	<p>Lausunnossa on kuvattu alueen nykyinen vesihuollon tilanne ja todetaan, että uuden yleisen vesihuollon tarve ja laajuus tarkentuu alueen jatkosuunnittelussa. Vesihuoltolinjat tulee lähtökohtaisesti sijoittaa yleisille alueille.</p>	<p>Ei tarkistuksia.</p>
<p>NRO 4, 21.6.2023 Vantaan kaupungin museo</p>	<p>Kehityskuvan rinnalla laaditussa kulttuuriympäristöselvityksessä on paneuduttu kehityskuva-alueen ja siihen liittyvien keskeisten kyläalueiden historiaan monipuolisesti. Selvityksessä ei ole inventoitu Katriinantien pohjoispuolen 1980- ja 1990-lukujen rakennuskantaa, jotka ikänsä puolesta kuuluisivat kulttuurihistoriallisen arvottamisen piiriin. Alueen rakennusinventointi ja kulttuurihistoriallinen arvottaminen on ulotettava myös näille alueille, kun täydennysrakentamisen periaatteita laaditaan.</p> <p>Maininta museoviranomaisten konsultoinnista uudisrakennushankkeiden suunnittelussa kartanon läheisyyteen (s.35) tulee laajentaa koskemaan kaikkia lupaprosesseja, jotka sijoittuvat maisemallisesti merkittävälle alueille.</p>	<p>Kehityskuvareporttiin on tehty museon esiin nostamat tarkennukset liittyen museoviranomaisen konsultointiin sekä uudisrakennusten mittakaavaan ja materiaalimaailmaan Katrinebergin kartanon läheisyydessä.</p>

	<p>Museo pitää positiivisena sairaalarakennuksen uudiskäytön tutkimista, sillä ne muodostavat oman merkittävän kerroksensa kulttuuriympäristöön.</p> <p>Museo esittää lausunnossaan tarkentavia huomioita alueelle ja erityisesti kartanon läheisyyteen kaavaillun uudisrakentamisen mittakaavasta sekä materiaali- ja värimaailmasta.</p> <p>Museo pyytää myös huomioimaan alueen jatkosuunnittelussa muinaismuistolailla suojatun Getbackan kivikautisen asuinpaikan.</p>	
<p>NRO 5, 28.6.2023 Vantaan Energia ja Vantaan Energian Sähköverkot</p>	<p>Vantaan Energia ja Vantaan Energian sähköverkot haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden ja kaukolämpöputkien sijainti. Mikäli siirtotarpeita tulee, kustannusten osalta toimitaan kaupungin ja Vantaan Energian solmiman (1993) yhteistyösopimuksen mukaisesti.</p>	<p>Ei tarkistuksia.</p>

NRO 1

Vantaan kaupunki, kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta, 13.6.2023

Lausunto:

Suunnittelussa tulee turvata asukkaiden ja järjestöjen toimintaedellytykset ja jatkaa suunnittelua vahvasti toimijoita osallistaen. Jos kartanoalue muutetaan suunnitelman mukaisesti kaupallisen toimijan ylläpitämäksi ja sairaalan huoltorakennuksen osoittaminen alueen asukkaiden ja järjestöjen kohtaamisen paikaksi, ilman toimijoiden kuulemista ja osallistamista voi syntyä vastustusta muutoin ansiokasta kokonaiskehitystä kohtaan. Tällä hetkellä kartanon pihamailla on kaksi tilaa kokonaan järjestötoimijan käytössä: partiolaisilla (Tammimaja) ja 4H (pieneläintila). Näiden toimijoiden toimintaedellytykset tulee ottaa huomioon suunnitelmien tarkentuessa. Kivistön suuralueella on palveluverkon edellyttämä asukkaiden ja järjestöjen kohtaamisen ja toiminnan mahdollistamat tilat Kivistön keskustassa, Mosaiikissa. Seutulan alueella ei ole välttämätöntä tarvetta sijaita kaupungin henkilökunnan auki pitämää asukastilaa, kunhan asukkaiden ja järjestöjen toimintaedellytykset mahdollistetaan muilla tavoin.

Vastine:

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnan esittämät näkökulmat otetaan huomioon alueen jatkosuunnittelussa.

Tarkistukset:

Ei tarkistuksia.

NRO 2

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL), 15.6.2023

Lausunto:

Aluetta palvelevat tällä hetkellä Katriinantieltä kulkevat bussit tarjoten yhteydet Kivistön asemalle, Tikkurilaan ja Keravan asemalle. Myös jatkossa alue tulisi suunnitella siten että se pystytään palvelemaan kustannustehokkaasti Katriinantietä pitkin. Pistot alueelle hidastaisivat matka-aikaa ja toisivat epäluotettavuutta palveluun sekä lisäävät kustannuksia. Onkin erityisen tärkeää, että alueen yhteydet bussipysäkeille ovat turvalliset, sujuvat ja esteettömät.

Bussipysäkkien tarkemmat paikat voidaan määritellä yhdessä suunnittelun tarkentuessa. Tässä vaiheessa on kuitenkin tärkeää jättää tilavaroituksia mahdollisille pysäkkien paikoille, joita voidaan sitten tarpeen mukaan myös poistaa.

Erytisesti kevyenliikenteenväylät uuteen paikkaan siirtyvään kouluun tulee olla sellaiset, että saattoliikennettä syntyisi mahdollisimman vähän. Myös saattoliikenteen voisi mahdollisuuksien mukaan jättää kauemmaksi, jottei saattoliikenne aiheuta turhia konfliktitilanteita koulun pihalla kävelvien ja pyöräilevien koululaisten kanssa. Alueella olevat pysäköintipaikat tulisi miettiä siten, että ne palvelisivat mahdollisimman monia vuorottaiskäyttäjiä ja olisivat vähemmän houkuttelevia kuin kestävät liikkumismuodot, opastus ja psykologisesti ohjautuvat reitit tukevat tätä. Jalkaisin ja pyörällä alueeseen tutustuminen, maisemista nauttiminen ja siellä viihtyminen tulee olla vähintään yhtä helppoa kuin autolla paikalle saapuminen. Pyörille tulee varata tilaa bussipysäkkien yhteyteen ja tehdä pyöräliitynnästä laadukasta, jotta joukkoliikennettä on helppoa käyttää myös vähän pidemmän matkan päästä.

HSL kiittää, että on päässyt mukaan kehityskuvan miettimiseen heti alusta lähtien. HSL on mielellään mukana jatkossakin kestäviin liikkumismuotoihin liittyvässä suunnittelussa.

Vastine:

Esitetyt näkökohdat bussipysäkkien sijoittelusta, koulun ja päiväkodin liikennesuunnitelmista sekä pyöräilyn ja kävelyn edistämisestä huomioidaan hankkeen siirtyessä asemakaavoitusvaiheeseen.

Tarkistukset:

Ei tarkistuksia.

NRO 3

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY), 15.6.2023

Lausunto:

Aluetta palveleva yleinen vesihuolto on rakennettu Katriinantien ja Riipiläntien suunnista 1988 ja alueen vedenjakeluvarmuutta ollaan parantamassa Kiilan kehittämisalueen vesihuoltoverkoston rakentamisella. Uuden yleisen vesihuollon tarve ja laajuus tarkentuu alueen jatkosuunnittelussa. Uusien kortteleiden ja täydennysrakentamisen kiinteistöjen kytkentä yleiseen vesihuoltoon tarkastellaan kustannusarvioineen kaavoituksen edetessä ja esitetään kaavaselostuksen osana vesihuollon esisuunnitelmassa.

Vesihuoltolinjat tulee lähtökohtaisesti osoittaa yleisille alueille. Vesihuollon tulee olla toteutettavissa HSY:n käytäntöjen mukaisesti, ja suunnitteluun ja toteutukseen tulee varata riittävästi aikaa. Mikäli jatkosuunnittelussa todetaan, että yleisen vesihuollon siirroille on tarvetta, tulee johtosiirrot suunnitella ja toteuttaa hankkeen yhteydessä yhteistyössä HSY:n kanssa ja suunnitelmat hyväksyttävä HSY:llä.

Vastine:

Vesihuollon tarpeet huomioidaan alueen jatkosuunnittelussa.

Tarkistukset:

Ei tarkistuksia.

NRO 4

Vantaan kaupunginmuseo, 21.6.2023

Lausunto:

Vantaan kaupunkisuunnittelu on pyytänyt Vantaan kaupunginmuseolta lausuntoa Katrinebergin kehityskuvasta (nro 030800). Kehityskuvan tavoitteena on määrittää periaatteet Katrinebergin alueen kehittämiseksi. Kaupunginmuseon on esittänyt tavoitteitaan kehityskuvaan 28.4.2022 kirjatussa mielipiteessään VKM/059/2022.

Museo esitti mielipiteessään tavoitteekseen kehityskuvatyöhön sen, että alueen kehittymismahdollisuuksia suunniteltaessa huomioitaisiin alueen rikkaat kulttuuriympäristöarvot. Museo esitti kehityskuvaa varten tehtäväksi kulttuuriympäristöselvityksen, jossa käytäisiin läpi olemassa olevat maisema-, rakennusperintö- sekä arkeologiset erityispiirteet ja arvot.

Katrinebergin kehityskuvan rinnalla tarkastelualueesta on laadittu kulttuuriympäristöselvitys, joka on kehityskuvareportin liitteenä. Museon rakennustutkijat ja arkeologi on osallistunut selvitystyön ohjausryhmään.

Kulttuuriympäristöselvityksessä on paneuduttu kehityskuva-alueen ja siihen liittyvien keskeisten kyläalueiden historiaan monipuolisesti. Selvityksessä ei kuitenkaan ole inventoitu Katriinantien pohjoispuolen 1980-1990 lukujen rakennuskantaa, johon museo esitti inventointitarpeen mielipiteessään, ja jotka ikänsä puolesta kuuluisivat kulttuurihistoriallisen arvottamisen piiriin. Kehityskuvareportissa (s.49) on mainittu, että olevien pientaloalueiden täydentäminen vaatii omat täydennysrakentamisen periaatteet, jotta Seutulan kylän ominaispiirteet ja luonne voidaan turvata jatkossakin. Seutulan kylän täydennysrakentamisen periaatteet laaditaan Katrinebergin asemakaavatyön jälkeen. Kun näitä täydennysrakentamisen periaatteita laaditaan, tulee alueen rakennusinventointi ja kulttuurihistoriallinen arvottaminen ulottaa myös näille alueille.

Kulttuuriympäristöselvityksen keskeinen sisältö on tuotu hyvin esiin myös itse raportissa. Raportissa todetaan lähtökohdissa alueen historiallinen tausta sekä maisemalliset arvot (valtakunnallinen ja maakunnallinen merkitys), ja missä määrin nämä ovat näkyvissä Vantaan uudessa yleiskaavassa ja muilla voimassa olevilla kaavatasoilla. Raportin sivulla 16 on esitetty maisemallisesti merkittävät alueet, muinaisjäännökset sekä suojellut ja inventoinneissa merkittäviksi todetut rakennusperintö- ja tiekohteet. Keskeiset näkymälinjat on havainnollistettu sivun 17 karttaan.

Kehityskuvan yhtenä tavoitteena on tutkia palvelutarjonnan ja siihen liittyvän täydennysrakentamisen lisäämisen tavoitteita suhteuttamalla ne muun muassa alueella todettuihin kulttuurihistoriallisiin arvoihin. Kehityskuvassa on huomioitu alueen maisema-arvot luomalla periaatteet uudis- ja täydennysrakentamiseen. Periaatteet koskevat niin maisemarakojen (vihervyöhykkeet) ylläpitoa tai luomista, kuin uudisrakennusten materiaali, muoto- ja värimaailmaa. Raportissa mainitaan, että museoviranomaista tulee konsultoida uudisrakennuksia suunniteltaessa kartanoalueen läheisyyteen (s. 35). Tämä kohta tulisi laajentaa ja täsmentää siten, että museoviranomaista kuultaisiin kaikissa lupaprosesseissa, jotka sijoittuvat maisemallisesti merkittäville alueille (Yleiskaavan arvokkaan kulttuuriympäristön rasterialue).

Rakennetun kulttuuriympäristön kannalta yksi tärkeimpiä kehitettäviä kokonaisuuksia alueella on itse Katrinebergin kartanon lähiympäristö. Sinne on esitetty osittain palauttavia toimenpiteitä, kuten vanhan kartanolle johtavan puukujanteen palauttaminen. Aiemmin purettujen talousrakennusten paikalle on mietitty mahdollista uudisrakentamista. Pieniä yhteisömaatilaa palvelevia talousrakennuksia on esitetty navetan itäpuolelle. 1970-luvulla rakennettu päiväkotirakennus on esitetty myöhemmin korvattavaksi kartanolla olevaa toimintaa palvelevaksi uudisrakennukseksi. Sairaalarakennusten, eli kehityskuvan

"Kyläkeskuksen" alueelle on esitetty enemmänkin pienimuotoista uudisrakentamista, mutta samalla pyritään olemassa olevaa rakennuskantaa varjelemaan uudiskäytön tutkimisella. Museo pitää positiivisena sairaalarakennusten uudiskäytön tutkimista, sillä ne muodostavat oman merkittävän kerroksensa kulttuuriympäristöön. Kulttuurihistoriallista merkitystä on todettu 1950-luvulla valmistuneilla sairaalarakennuksella, huoltorakennuksella ja asuinkerrostalolla, sekä 1979 valmistuneella sairaalarakennuksella.

Uudisrakennusten sovittaminen arvokkaaseen kartanon pihapiiriin ja maisemaan on edellä mainituilla alueilla erityisen tärkeää. Erityisesti uudisrakentamisen mittakaavan tulee säilyä perinteisen maaseuturakentamisen esimerkin mukaisina. Kartanopihaa rajaavien rakennusten mittakaavan tulee olla vanhojen, osin jo poistuneiden, rakennusten mittakaavan mukaista, ja niiden tulee olla selvästi alisteisia kartanorakennukselle. Uudisrakennusten materiaalit, väritys ja muotokieli tulee myös sovittaa alueen luonteeseen siten, että sopeutuvat arvokkaaseen kartanomiljööseen. Museon näkökulmasta kehityskuvaraportissa esitetyt uudisrakentamisen periaatteet (s. 35) ovat pääasiallisesti sopusoinnussa alueen kulttuurihistoriallisten arvojen vaalimisen kanssa. Täsmennystä olisi tehtävä vielä kartanon piha-alueen rakentamiseen. Periaatteissa on mainittu, että alueella pääasiallinen kerros-luku olisi kaksi, joka ei kartanon läheisyydessä ole tavoiteltavaa. Asiaa on tuotu paremmin esiin sivulla 41, mutta maininta olisi hyvä lisätä myös arkkitehtonisten periaatteiden listaukseen.

Uusilla rakentamisen alueilla Katriinankylässä ja Itäisessä Katriinankylässä on huomiota kiinnitetty niin uuden rakennuskannan sopeuttamiseen kulttuurimaisemaan kuin kylän rakennusten sopeutumiseen perinteiseen ympäristöön. Uudet korttelit ovat pienimittakaavaisia, puurakenteisia pientaloja, jotka toteutetaan kyläkuvallisia periaatteita noudattaen. Alueella mahdollistetaan moderni perinnerakentaminen, vanhojen rakennusosien käyttö ja vanhojen puurakennusten siirtäminen paikalle muualta. Museon näkökulmasta kehityskuvaraportissa esitetyt uudisrakentamisen periaatteet (sivut 46-47) ovat sopusoinnussa alueen kulttuurihistoriallisten arvojen vaalimisen kanssa.

Itäisen Katriinankylän alueella (s. 47) tulisi huomioida, että paikalla sijaitsee myös muinaismuistolailla (295/1963) suojattu Getbackan kivikautinen asuinpaikka (mj. rek.tunnus 92010056). Vanhemmalla kivikaudella, noin 9400–7000 vuotta sitten, Katrinebergin ympäristö sijaitsi merenlahden rannalla ja oli osa laajaa Suomen etelärannikon kivikautista saaristoa. Kivikauden merenranta on tarjonnut suotuisat merelliset elinolosuhteet vanhemman kivikauden ihmisille. Alueella on asuttu, kunnes meri on vetäytynyt pois ja merenlahti kuivunut kapeaksi jokiuomaksi, nykyiseksi Vantaanjoeksi. Getbackan alueella voisi miettiä alueen kivikautisen historian esiintuomista aluetta suunniteltaessa.

Edellä mainittuja pienten yksityiskohtien muokkaamisen lisäksi museolla ei ole muuta huomautettavaa kehityskuvasta. Museo toteaaakin, että kehityskuvatyo ottaa hienolla tavalla huomioon alueen kulttuuriympäristöarvot, eli on pääasiallisesti museon asettamien tavoitteiden mukainen.

Vastine:

Kehityskuvaraporttiin on tehty museon esiin nostamat tarkennukset liittyen museoviranomaisen konsultointiin sekä uudisrakennusten mittakaavaan ja materiaalimaailmaan Katrinebergin kartanon läheisyydessä.

Muut lausunnossa esitetyt näkökulmat huomioidaan alueen jatkosuunnittelussa asemakaavavaiheessa.

Tarkistukset:

Kehityskuvaraporttiin on tehty museon esiin nostamat tarkennukset liittyen museoviranomaisen konsultointiin sekä uudisrakennusten mittakaavaan ja materiaalimaailmaan Katrinebergin kartanon läheisyydessä.

NRO 5

Vantaan Energia ja Vantaan Energian Sähköverkot, 28.6.2023

Lausunto:**Sähköverkko**

Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n keski- ja pienjännitemaakaapelit sijaitsevat karttaliitteiden 1–2 mukaisesti.

Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti. Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Kaukolämpöverkko

Asemakaavan muutosalueella sijaitsee Vantaan Energia Oy:n kaukolämpöputkia liitteenä olevan piirustuksen mukaisesti (Liite 3).

Vantaan Energia Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan kaukolämpöputkien sijainti. Mikäli kaukolämpöputkia pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Vastine:

Maakaapeleiden ja kaukolämpöputkien sijainti huomioidaan hankkeen edetessä asemakaavoitusvaiheeseen.

Tarkistukset:

Ei tarkistuksia.